

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Факультет педагогічної освіти
Факультет суспільно-гуманітарних наук
Кафедра освітології та психолого-педагогічних наук
Кафедра філософії та релігієзнавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з наукової роботи та
міжнародної діяльності

Наталія ВІННІКОВА

_____ 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІЛОСОФІЯ І МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

для аспірантів

спеціальностей: *A1 Освітні науки, A2 Дошкільна освіта, A7 Фізична культура і спорт, B4 Образотворче мистецтво та реставрація, B5 Музичне мистецтво, B7 Релігієзнавство, B9 Історія та археологія, B10 Філософія, B11 Філологія (за спеціалізаціями), C1 Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями), C4 Психологія, C7 Журналістика, F5 Кібербезпека та захист інформації, I10 Соціальна робота та консультування*

освітнього рівня: *третього (освітньо-наукового)*

освітньо-наукових програм: *«Освітні, педагогічні науки», «Дошкільна освіта», «Фізична культура і спорт», «Образотворче мистецтво», «Музичне мистецтво», «Релігієзнавство», «Історія та археологія», «Філософія», «Філологія», «Економіка», «Психологія», «Журналістика», «Інформаційна безпека держави», «Соціальна робота».*

Розробники:

Горбань Олександр Володимирович, завідувач кафедри філософії та релігієзнавства Факультету суспільно-гуманітарних наук, доктор філософських наук, професор;

Хоружа Людмила Леонідівна, завідувач кафедри освітології та психолого-педагогічних наук Факультету педагогічної освіти, доктор педагогічних наук, професор

Викладачі:

Горбань Олександр Володимирович, завідувач кафедри філософії та релігієзнавства Факультету суспільно-гуманітарних наук, доктор філософських наук, професор;

Хоружа Людмила Леонідівна, завідувач кафедри освітології та психолого-педагогічних наук Факультету педагогічної освіти, доктор педагогічних наук, професор

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри філософії та релігієзнавства Факультету суспільно-гуманітарних наук

Протокол від 28 08 2025 р. № 1.

Завідувач кафедри Олександр ГОРБАНЬ

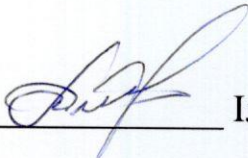
Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри освітології та психолого-педагогічних наук Факультету педагогічної освіти.

Протокол від 27 08 2025 р. № 1.

Завідувач кафедри Людмила ХОРУЖА
(підпис)

Робочу програму перевірено

«01» 09 2025 р.

Завідувач аспірантури, докторантури Ілона ТРИГУБ

Пролонговано:

на 20__ /20__ н.р. _____ (підпис) (_____) (ПІБ), «__» _____ 20__ р. Протокол №__

на 20__ /20__ н.р. _____ (підпис) (_____) (ПІБ), «__» _____ 20__ р. Протокол №__

на 20__ /20__ н.р. _____ (підпис) (_____) (ПІБ), «__» _____ 20__ р. Протокол №__

на 20__ /20__ н.р. _____ (підпис) (_____) (ПІБ), «__» _____ 20__ р. Протокол №__

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	Обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	Українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	4/120, із них: Змістовий модуль « Філософія науки » 2 / 60; Змістовий модуль « Наукова етика » 1 / 30; Змістовий модуль « Загальнонаукова методологія » 1 / 30	
Рік навчання	1	1
Семестр	1	1
Кількість змістових модулів з розподілом:	3	3
Обсяг кредитів	4	4
Обсяг годин, в тому числі:	120	120
Аудиторні	32	16
Модульний контроль	8	-
Семестровий контроль	30	-
Самостійна робота	50	104
Форма семестрового контролю	Екзамен	
Змістовий модуль «Філософія науки»		
Рік навчання	1	1
Семестр	1	1
Кількість змістових модулів з розподілом:	1	1
Обсяг кредитів	2	2
Обсяг годин, в тому числі:	60	60
Аудиторні	16	8
Модульний контроль	4	-
Самостійна робота	30	52
Змістовий модуль «Наукова етика»		
Рік навчання	1	1
Семестр	1	1
Кількість змістових модулів з розподілом:	1	1
Обсяг кредитів	1	1
Обсяг годин, в тому числі:	30	30
Аудиторні	8	4
Модульний контроль	2	-
Самостійна робота	10	26
Змістовий модуль «Загальнонаукова методологія»		
Рік навчання	1	1
Семестр	1	1
Кількість змістових модулів з розподілом:	1	1
Обсяг кредитів	1	1
Обсяг годин, в тому числі:	30	30
Аудиторні	8	4
Модульний контроль	2	-
Самостійна робота	10	26

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – формування у здобувачів наукового ступеня «доктор філософії» наукового мислення, осягнення основних напрямків розвитку філософії науки як галузі філософського знання, її становлення в рамках світової та вітчизняної філософської думки, тенденціями сучасних наукових парадигм, вивчення і освоєння ними методології і навичок науково-дослідницької роботи, а також формування у здобувачів наукового ступеня «доктор філософії» принципів академічної доброчесності, моральних цінностей наукової діяльності, через засвоєння її нормативних засад, розвиток і саморозвиток професійної етичної культури на рефлексивній основі.

Завдання :

- формування високого рівня філософсько-методологічної культури з метою виконання дослідницьких завдань;
- удосконалення наявних дослідницьких якостей, розвиток здатності до самостійної наукової роботи;
- розвиток вміння творчо застосовувати наукознавчі і методологічні знання в професійній діяльності;
- здобуття навичок використання методів дослідження наукових ідей та текстів;
- критичне осмислення подій та явищ наукового життя, використання філософської рефлексії для формування власної наукової світоглядної парадигми;
- використання наукової методології в оформленні матеріалу власного наукового дослідження
- визначити особливості науки та її взаємозв'язок з іншими способами пізнавальної діяльності;
- розкриття соціальної значущості дотримання науковцем норм етики у дослідницькій діяльності;
- ознайомлення здобувача з принципами, нормами і правилами поведінки дослідника у різних сферах його діяльності;
- формування моральних цінностей дослідника, академічної доброчесності при виконанні різних наукових завдань;
- аналіз результатів наукової діяльності на рефлексивній основі, самоаналіз своїх вчинків у різних її сферах;
- розвиток у аспірантів умінь опрацьовувати різні інформаційні джерела відповідно до норм наукової етики.

3. Результати навчання за дисципліною

У процесі вивчення дисципліни здобувачі третього рівня вищої освіти **набувають такі компетентності:**

- здатність до усвідомлення сучасних проблем розвитку суспільства, людського буття, духовної культури;
- здатність вибудовувати професійну та громадську діяльність на основі норм етики та гідності, керуватися професійними стандартами у конкурентному середовищі;

- здатність піддавати критичній оцінці отриману інформацію, застосовуючи закони логіки, раціональні міркування та правила конструктивної критики; уміння аргументувати власну точку зору, відрізняти факти від припущень, формувати обґрунтовані оціночні судження;

- здатність аналізувати, систематизувати й використовувати у професійній сфері наукову та навчально-методичну інформацію. Здатність до нестандартних рішень типових задач і нестандартних завдань на основі проведення фундаментальних і прикладних досліджень;

- здатність до розуміння та осмислення загальних основ наукової етики;

- здатність до розуміння специфіки наукової діяльності вченого-дослідника;

- здатність до розуміння сутності основних категорій наукової етики, особливостей їхньої реалізації у діяльності науковців;

- уміння співвідносити структуру наукової пізнавальної діяльності з етичними вимогами до дослідника;

- здатність усвідомлювати основні вимоги до наукової етики дослідника, сповідувати академічну доброчесність;

- здатність виявляти, аналізувати несприятливі фактори та негативні наслідки, помилкові, афектні дії у науковій діяльності; вміння виділяти етичні аспекти наукової діяльності, давати моральну оцінку мотивам, засобам та наслідкам дій; давати моральну оцінку явищам наукової діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньо-наукових програм третього (освітньо-наукового) рівня формуються загальні та спеціальні компетентності, досягаються результати навчання. Матриця відповідності програмних компетентностей та результатів навчання освітнього компонента представлена в кінці програми.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Усього	Розподіл годин за видами робіт		
			Аудиторні		
			Лекцій	Семінар. занятя	Самостійна робота
Змістовий модуль I. Філософія науки					
1.	Філософія науки, її предмет та проблематика.	8	2		6
2.	Наука як тип раціональності. Історична зміна типів наукової раціональності.	8	2		6
3.	Філософська рефлексія сучасного етапу розвитку науки	10	2	2	6
4.	Соціально-гуманітарне знання та його специфіка	10	2	2	6
5.	Особливості методології соціально-гуманітарного пізнання	10	2	2	6
6.	Модульний контроль	4			
	Семестровий контроль	10			
	Разом	60	10	6	30
Змістовий модуль II. Наукова етика					
1.	Наука як вид пізнавальної діяльності. Цінності наукового пізнання та роль в цьому процесі етики	4	2		2
2.	Норми наукової етики. Кодекс українського вченого та його особливості. Порушення норм етики науки, відповідальність та наслідки вченого.	8	2	2	4
3.	Академічна доброчесність як показник якості підготовки дослідника	6		2	4
4.	Модульний контроль	2			
	Семестровий контроль	10			
	Разом	30	4	4	10
Змістовий модуль III. Загальнонаукова методологія					
1.	Система методів та форм наукового пізнання	4	2		2
2.	Основні структурні компоненти наукового дослідження	10	2	2	6
3.	Проблема новизни наукового дослідження	4	2		2
4.	Модульний контроль	2			
	Семестровий контроль	10			
	Разом	30	6	2	10
Разом за освітньою програмою		120	20	12	50

Тематичний план для заочної форми навчання

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Усього	Розподіл годин за видами робіт		
			Аудиторні		
			Лекцій	Семінар. заняць	Самостійна робота
Змістовий модуль I. Філософія науки					
1.	Філософія науки, її предмет та проблематика. Наука як тип раціональності. Історична зміна типів наукової раціональності.	30	2	2	26
2.	Соціально-гуманітарне знання та його специфіка. Особливості методології соціально-гуманітарного пізнання.	30	2	2	26
	Разом	60	4	4	52
Змістовий модуль II. Наукова етика					
1.	Наука як вид пізнавальної діяльності. Цінності наукового пізнання та роль в цьому процесі етики	12	1	1	10
2.	Норми наукової етики. Кодекс українського вченого та його особливості. Порушення норм етики науки, відповідальність та наслідки вченого.	10	1	1	8
3.	Академічна доброчесність як показник якості підготовки дослідника	8			8
	Разом	30	2	2	26
Змістовий модуль III. Загальнонаукова методологія					
1.	Основні структурні компоненти та проблема новизни наукового дослідження.	30	2	2	26
	Разом	30	2	2	26
Разом за освітньою програмою		120	8	8	104

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. Філософія науки

Тема 1. Філософія науки, її предмет та проблематика

Наука як складне системне явище, що потребує філософського осмислення. Філософія науки як галузь пограниччя філософії та конкретного наукового знання. Характерні риси науковості: системність, відтворюваність, детермінованість, доступність для узагальнень та передбачень, проблемність, верифікованість, критичність, орієнтація на практику.

Проблеми походження науки та її періодизації. Плюралізм думок щодо «точки біфуркації» та виникнення науки. Основні періоди в історії становлення та розвитку науки. Об'єкт та предмет філософії науки.

Два рівні наукового пізнання: емпіричний та теоретичний. Співвідношення емпіричного та теоретичного рівнів наукового пізнання з чуттєвим та раціональним пізнанням. Єдність та різниця емпіричного та теоретичного рівнів наукового пізнання, їх предмет дослідження.

Основні поняття теми: наука, філософія науки, періодизація науки, об'єкт та предмет філософії науки, рівні наукового пізнання.

Тема 2. Наука як тип раціональності. Історична зміна типів наукової раціональності

Наука і духовна культура. Функції науки в житті суспільства. Підстави науки як система регулятивів, що детермінують мету і способи отримання наукового пізнання, уявлення і розуміння реальності, що вивчається, а також форму і ступінь обґрунтування наукового знання і його включення в людську культуру. Логіко-епістемологічні нормативи науки: опис, пояснення, системність, доказовість та обґрунтованість, евристичність. Соціокультурні норми науки: прагматична, прогностична, експертна.

Головні критерії науковості: теоретичність, обґрунтованість, системність, раціональність, верифікація. Критерії науковості як результат історичного розвитку науки та культури. Наукова картина світу як форма систематизації та узагальнення наукових знань. Різновиди наукової картини світу за рівнем узагальнення: загальнонаукова, галузі наук, окремого комплексу наук. Раціональність як здатність упорядковувати сприйняття світу. Наука як особливий тип раціональності. Типи наукової раціональності: класичний, некласичний, посткласичний. Традиціоналістський та технократичний типи розвитку цивілізації та їх базисні цінності.

Генезис та становлення теоретичного знання в античній культурі. Формування передумов наукового мислення в середньовічних університетах. Становлення дослідної науки в культурі пізнього Середньовіччя та Відродження. Наукова революція XVI-XVII століть: формування основ математичного природознавства. Раціоналізм та емпіризм як основні філософсько-методологічні програми в науці Нового часу.

Класична наука XVIII-XIX століть. Роль Просвітництва в розвитку науки. Позитивістська традиція в філософії науки: класичний позитивізм і емпіріокритицизм. Проблемне поле та принципіві положення логічного позитивізму та постпозитивізму. Критичний раціоналізм Карла Поппера. Наукові, методологічні та філософські витоки постпозитивізму. Основні принципи і проблематика постпозитивізму. Мислителі постпозитивного напрямку: Томас Кун, Імре Лакатос, Джеральд Холтон, Пол Фейєрабенд. Проблема включення нових теоретичних уявлень в культуру.

Основні поняття теми: функції науки, критерії науковості, раціональність, картини світу, соціокультурні норми науки, генеза науки, наукова революція, раціоналізм, емпіризм, наукова раціональність, класична наука, позитивізм, просвітництво, критичний раціоналізм, постпозитивізм.

Тема 3. Філософська рефлексія сучасного етапу розвитку науки

Головні характеристики сучасного етапу розвитку науки. Наукові революції як «точки біфуркації» в розвитку знання. Типи наукових революцій: глобальна, комплексна, науково-технічна. Три глобальні наукові революції. Нелінійність росту наукового знання.

Наука в контексті сучасної цивілізації. Сцієнтизм та антисцієнтизм. Наука та паранаука. Комп'ютеризація науки, її проблеми та наслідки. Етичні проблеми сучасної науки. Криза ідеалу ціннісно-нейтрального наукового дослідження.

Сучасний стан розвитку та особливості наукового пізнання в освітніх та педагогічних науках; в наукових дослідженнях з фізичної культури та спорту, з досліджень в образотворчому та декоративному мистецтві, музичному мистецтві. Особливості наукового пізнання в релігієзнавстві, історії та археології, філософії. Сучасний стан наукового пізнання в філологічних науках, економічних науках, науках за напрямками психологія, кібербезпека та соціальна робота.

Основні поняття теми: наукова революція, сцієнтизм, антисцієнтизм, паранаука, точка біфуркації, не лінійність росту наукового знання

Тема 4. Соціально-гуманітарне знання та його специфіка

Особливості соціально-гуманітарного знання. Типові характеристики соціально-гуманітарного пізнання. Специфіка об'єкту соціально-гуманітарного пізнання. Неможливість сприйняття об'єкту соціально-гуманітарного пізнання безвідносно до суб'єкту пізнання.

Проблема генези соціально-гуманітарного знання та його дисциплінарна структура. Роль філософії в формуванні і розвитку соціально-гуманітарного знання. Особливості генези гуманітарного знання та його дисциплінарної структури в освітніх та педагогічних науках; в наукових дослідженнях з фізичної культури та спорту, з досліджень в образотворчому та декоративному мистецтві, музичному мистецтві.

Природа цінностей та їх роль в соціально-гуманітарному пізнанні.

Специфіка цінностей в наукових дослідженнях з релігієзнавства, історії та археології, філософії.

Особливості формування цінностей та їх роль у філологічних науках, економічних науках, науках за напрямками психологія, кібербезпека та соціальна робота

Основні поняття теми: соціально-гуманітарне знання, цінності, об'єкт соціально-гуманітарного пізнання, структура соціально-гуманітарного пізнання

Тема 5. Особливості методології соціально-гуманітарного пізнання

Специфіка суб'єктно-об'єктних відносин і особливості методології соціально-гуманітарного пізнання. Поняття факту в соціально-гуманітарному знанні. Роль мови в розвитку соціального та гуманітарного знання. Традиції, зразки, попереднє розуміння в контексті смислопокладання.

Проблема об'єктивності пізнання в соціальних і гуманітарних науках. Співвідношення віри та наукового знання.

Поняття особистості в соціальних і гуманітарних науках.

Особистість та її роль в освітніх та педагогічних науках; в наукових дослідженнях з фізичної культури та спорту, з досліджень в образотворчому та декоративному мистецтві, музичному мистецтві. Особливості методології наукового пізнання в релігієзнавстві, історії та археології, філософії. Сучасний стан проблеми об'єктивності наукового пізнання в філологічних науках, економічних науках, науках за напрямками психологія, кібербезпека та соціальна робота.

Основні поняття теми: суб'єктно-об'єктні відносини, методологія соціально-гуманітарного пізнання, об'єктивність пізнання, співвідношення віри та наукового знання

Змістовий модуль II. Наукова етика

Тема 1. Наука як вид пізнавальної діяльності. Цінності наукового пізнання та роль в цьому процесі етики

Наука – сфера діяльності людини, що спрямована на одержання нових знань про навколишній світ. Три аспекти буття науки: пізнавальна діяльність, соціальний інститут, сфера культури. Критерії несуперечливості та можливості перевірки наукових результатів. Цілі науки. Цінності науки (за Р.К. Мертоном): універсалізм, колективізм, безкорисність, організований скептицизм. Етичні категорії, які характеризують процес наукового пізнання.

Основні поняття теми: наука, пізнавальна діяльність, наукове пізнання, цілі та цінності науки, етика науки.

Тема 2. Норми наукової етики. Кодекс українського вченого та його особливості. Порухення норм етики науки, відповідальність та наслідки вченого.

Норми наукової діяльності як історично встановлені стандарти поведінки вченого. Гуманізм як нормативна основа дослідницької діяльності. Функції етики у науковому пізнанні: описова, ціннісно-орієнтаційна, регулятивна, прогностична тощо. Міжнародні стандарти наукової діяльності. Норми наукової етики у контексті академічної доброчесності. Українське освітнє законодавство про академічну доброчесність. Характеристика основних сфер наукової

діяльності вченого. Кодекс українського вченого та його особливості. Аналіз порушень норм етики вченого. Плагіат і різні прояви плагіату. Використання ІІІ у дослідницькій діяльності.

Основні поняття теми: етика, категорії етики, норми, гуманізм, сфери наукової діяльності, кодекс ученого, відповідальність вченого, академічна доброчесність, плагіат.

Змістовий модуль ІІІ. Загальнонаукова методологія

Тема 1. Система методів та форм наукового пізнання

Базові поняття методології наукового пізнання. Сучасні трактування методології наукового пізнання. Дослідження як форма розвитку наукового знання. Місце і роль методології в системі наукового пізнання. Поняття методу наукового дослідження. Інтегруюча роль методу в науковому пізнавальному процесі. Функції методології науки як складової частини наукового дослідження. Поняття методики наукового дослідження. Роль методики в організації прикладного наукового дослідження. Специфіка методики конкретного дослідження. Методологічна культура вченого і джерела її формування.

Система методів наукового пізнання. Поняття методу, принципу, способу пізнання. Проблема класифікації методів. Філософські та загальнонаукові принципи і методи наукового пізнання. Загальні підходи в дослідженні. Субстратний підхід. Структурний підхід. Функціональний підхід. Системний підхід. Алгоритмічний підхід. Імовірнісний підхід. Інформаційний підхід. Загальнонаукові методи пізнання. Аналіз і синтез. Абстрагування і конкретизація. Дедукція і індукція. Методи наукової дедукції. Аналогія. Вимоги до наукової аналогії. Моделювання. Історичний і логічний методи. Методи емпіричного дослідження. Спостереження. Вимірювання. Порівняння. Експеримент. Методи теоретичного дослідження. Класифікація. Узагальнення і обмеження. Формалізація. Аксиоматичний метод. Система форм пізнання в науковому дослідженні. Поняття наукового факту. Проблема. Вимоги до постановки проблем. Гіпотеза. Вимоги до висування гіпотез. Науковий доказ. Спростування. Теорія. Обґрунтування істинності наукового знання.

Основні поняття теми: методологія, метод, методика, методологічна культура, пізнання, метод, підхід, науковий факт, теорія, емпірія, істина.

Тема 2. Основні структурні компоненти наукового дослідження

Наукове дослідження як вид діяльності. Структурні характеристики діяльнісного циклу. Суб'єкт, потреба, мотив, мета, об'єкт, засоби, умови, комплекс дій, результат, оцінка результату - їх прояв в науковому дослідженні. Потреба, практична і теоретична актуальність наукового дослідження. Оцінка ступеня наукової розробленості проблеми. Формулювання теми дослідження. Ознаки коректності формулювання теми: семантична коректність, прагматична коректність. Формулювання мети наукового дослідження як прогнозування основних результатів дослідження. Завдання наукового дослідження як формулювання конкретних питань, вирішення яких забезпечує досягнення основного результату дослідження. Поняття об'єкту та предмету наукового

дослідження. Їх співвідношення і взаємні переходи. Емпірична і теоретична база дослідження. Інтегральний метод дослідження. Логіка і структура наукового дослідження.

Основні поняття теми: наукове дослідження, суб'єкт, потреба, мотив, мета, об'єкт, засоби, умови, комплекс дій, результат, оцінка результату

Тема 3. Проблема новизни наукового дослідження

Поняття та ознаки новизни наукового дослідження. Новизна емпіричних досліджень: визначення нових невивчених областей соціальних відносин; виявлення нових проблем; отримання нових (незафіксованих раніше) фактів; введення нових фактів у науковий обіг; обробка відомих фактів новими методами; виявлення нових видів кореляції між фактами; формулювання невідомих раніше емпіричних закономірностей; розробка нових методів і методик здійснення емпіричних досліджень. Новизна теоретичних досліджень: новизна понять, що вводяться або трактування існуючого понятійного апарату; новизна поставленої теоретичної проблеми; новизна гіпотези; новизна теоретичних положень всередині діючої парадигми; аргументована новизна міжпарадигмальної теорії; розробка нових методів і методик здійснення теоретичних досліджень. Новизна прикладних наукових досліджень: рекомендації щодо вдосконалення практики; вироблення концепції; формулювання проекту; вироблення прогнозів розвитку певних галузей діяльності.

Основні поняття теми: новизна наукового дослідження, гіпотеза, проблема, теорія, концепція, проект, практика

6. Контроль навчальних досягнень

6.1 Система оцінювання навчальних досягнень аспірантів

Данна форма

№ з/п	Вид діяльності аспірантів	Макс. кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	
			Кільк. одиниць до розрахунку	Макс. кількість балів за вид	Кільк. одиниць	Макс. кількість	Кільк. одиниць	Макс. кількість балів за вид
1	Відвідування лекцій	1	5	5	3	3	2	2
2	Відвідування семінарських занять	1	3	3	1	1	2	2
3	Виконання завдань для самостійної роботи	5	5	25	3	15	3	15
4	Робота на практичних (семінарських) заняттях	10	3	30	1	10	2	20
5	Модульний контроль	25	2	50	1	25	1	25
	Разом	-	-	113	-	54	-	64
	Максимально можлива кількість балів			231				
	Максимальний бал			60				
	Розрахунок коефіцієнта: Бал max / Сума балів max			$60:231 = 0,26$				
	Екзамен, балів			40				

Заочна форма

№ з/п	Вид діяльності аспірантів	Макс. кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	
			Кільк. одиниць до розрахунку	Макс. кількість балів за вид	Кільк. одиниць	Макс. кількість	Кільк. одиниць	Макс. кількість балів за вид
1	Відвідування лекцій	1	2	2	1	1	1	1
2	Відвідування семінарських занять	1	2	2	1	1	1	1
3	Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	3	15	1	5
4	Робота на практичних (семінарських) заняттях	10	2	20	1	10	1	10
	Разом	-	-	34	-	27	-	17
	Максимально можлива кількість балів			78				
	Максимальний бал			60				
	Розрахунок коефіцієнта: Бал max / Сума балів max			$60:78 = 0,77$				
	Екзамен, балів			40				

Умовою зарахування кожного змістовного модулю та отримання аспірантом допуску до загального іспиту є здобуття не менше 58% балів (Бал min / Бал max – 35:60=0,58) за результатами всіх видів означених робіт в кожному змістовному модулі.

6.2 Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Змістовий модуль 1. Філософія науки

В контексті кожної теми аспіранти, використовуючи рекомендовану літературу, повинні самостійно опрацювати першоджерела за заявленою тематикою. Огляд представити у вигляді наукового есе за вибраною темою.

Змістовий модуль 2. Наукова етика

Тема 1. Етичні засади наукового пізнання.

1. Доведіть, що без науки немає сучасного цивілізаційного розвитку.
2. Проаналізуйте нормативні документи, які регламентують сферу освіти (закони України “ Про освіту”, “ Про вищу освіту”, “ Про наукову і науково-технічну діяльність” тощо) щодо ролі науки та наукового пізнання у розвитку усіх сфер суспільства.
3. Визначте основні цінності наукового пізнання та їхні особливості.
4. Доведіть необхідність регуляції діяльності науковця при виконанні дослідження.
5. Підберіть декілька відомих афоризмів, які актуалізують проблему етичних вимог до діяльності дослідника, визначте власне розуміння цих висловів.
6. Напишіть твір-есе на одну із запропонованих тем: “Проблема добра і зла як сутнісна основа етики”, “Академічна доброчесність – моральний регулятор поведінки вченого”.
7. Розкрийте сутність основних цінностей науки (за Р.К.Мертоном).

Тема 2. Аналіз кодексів наукової діяльності ученого. Академічна доброчесність: сутність та особливості.

1. Напишіть твір-есе на тему: “Академічна чесність: данина моді, чи життєва необхідність?”.
2. Визначить деякі приклади академічної нечесності дослідника.
3. Охарактеризуйте вітчизняні та міжнародні стандарти щодо плагіату.
4. Проаналізуйте Етичний кодекс українського вченого та запропонуйте деякі положення, яких бракує в існуючому документі.
5. Розробіть для себе пам’ятку щодо уникнення плагіату у процесі виконання наукового дослідження.
6. Наведіть деякі приклади конфлікту інтересів різних сторін у процесі наукової роботи.
7. Обґрунтуйте власну позицію щодо необхідності введення певних адміністративних санкцій в університеті щодо порушення дослідниками норм наукової етики. Якими повинні бути ці санкції?
8. Підготуйтеся до дискусії на тему: “Використання інструментів ШІ при виконанні наукового дослідження: дозволено-не дозволено ”.

Змістовий модуль 3. Загальнонаукова методологія

В контексті кожної теми аспіранти, використовуючи рекомендовану літературу, повинні самостійно опрацювати першоджерела за заявленою тематикою. Огляд представити у вигляді наукового есе за вибраною темою.

Таблиця критеріїв оцінювання самостійної роботи

Критерії оцінювання самостійної роботи		Кількість балів
1.	Своєчасність виконання роботи	1
2.	Презентація роботи (оригінальність, логіка викладу, чіткість, доказовість)	2
3.	Різноманітність використаних джерел	2

6.3. **Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання**

Модульний контроль проводиться у формі модульної контрольної роботи з урахуванням уніфікованої системи оцінювання навчальних досягнень аспірантів.

Критерії оцінювання модульного контролю наведено у таблиці.

Кількість балів	Критерії оцінювання
23-25 балів	Аспірант проявив глибокі систематичні знання даної теми, навів приклади, на переважну більшість питань дав правильну відповідь, допущені помилки є незначними.
19-22	Аспірант визначає структуру відповіді, допускає незначні помилки, що не впливають на загальний результат відповіді.
15-18	Аспірант орієнтується в питанні, проте не чітко формує структуру відповіді, допускає помилки, що порушують правильність відповіді.
10-14	Відповідь поверхнева, не змістовна.
7-9	Аспірант не володіє змістом матеріалу, відповідь фрагментарна.
1-6	Аспірант не орієнтується в зазначеному питанні.

6.4. **Форми семестрового контролю та критерії оцінювання**

Семестровий контроль (іспит) проводиться у вигляді відповіді аспіранта на питання екзаменаційного білету, які охоплюють всі змістові модулі навчальної дисципліни «**Філософія і методологія наукової діяльності**».

Критерії	Бали
Повнота викладу основних положень і концепцій філософії науки, загальнонаукової методології та наукової етики, доречне використання сучасної наукової термінології	10
Знання наукових джерел з проблеми	10
Вміння ілюструвати теоретичні міркування переконливими науковими прикладами	10
Логіка і аргументація викладу	10
Всього	40

Орієнтовний перелік питань до екзамену:

1. Наука як складне системне явище, що потребує філософського осмислення.
2. Філософія науки як галузь пограниччя філософії та конкретного наукового знання.
3. Характерні риси науковості.
4. Проблеми походження науки та її періодизації.
5. Основні періоди в історії становлення та розвитку науки.
6. Об'єкт та предмет філософії науки.
7. Рівні наукового пізнання: емпіричний та теоретичний.
8. Основні методи наукового пізнання: спостереження та експеримент.
9. Формалізація як метод наукового пізнання.
10. Проблема виміру як методу. Наукові поняття.
11. Гіпотетико-дедуктивна схема розвитку наукового знання. Пояснення і передбачення.
12. Процедури обґрунтування теоретичних знань. Критерії вибору теорії.
13. Наука і духовна культура.
14. Функції науки в житті суспільства.
15. Логіко-епістемологічні нормативи науки.
16. Соціокультурні норми науки.
17. Головні критерії науковості.
18. Наукова картина світу як форма систематизації та узагальнення наукових знань.
19. Раціональність як здатність упорядковувати сприйняття світу. Наука як особливий тип раціональності.
20. Типи наукової раціональності: класичний, некласичний, посткласичний.
21. Традиціоналістський та технократичний типи розвитку цивілізації та їх базисні цінності.
22. Генезис та становлення теоретичного знання в античній культурі.
23. Формування передумов наукового мислення в середньовічних університетах.
24. Становлення дослідної науки в культурі пізнього Середньовіччя та Відродження.
25. Наукова революція XVI-XVII століть: формування основ математичного природознавства.
26. Раціоналізм та емпіризм як основні філософсько-методологічні програми в науці Нового часу.
27. Класична наука XVIII-XIX століть.
28. Роль Просвітництва в розвитку науки.
29. Позитивістська традиція в філософії науки: класичний позитивізм і емпіріокритицизм.
30. Проблемне поле та принципові положення логічного позитивізму та постпозитивізму.
31. Критичний раціоналізм Карла Поппера.
32. Наукові, методологічні та філософські витоки, основні принципи і проблематика постпозитивізму.
33. Мислителі постпозитивного напрямку: Томас Кун, Імре Лакатос, Джеральд Холтон, Пол Фейєрабенд. Проблема включення нових теоретичних уявлень в культуру.
34. Головні характеристики сучасного етапу розвитку науки.
35. Наукові революції як «точки біфуркації» в розвитку знання.
36. Типи наукових революцій: глобальна, комплексна, науково-технічна.
37. Глобальні наукові революції.

38. Нелінійність росту наукового знання.
39. Наука в контексті сучасної цивілізації.
40. Сцієнтизм та антисцієнтизм.
41. Наука та паранаука.
42. Комп'ютеризація науки, її проблеми та наслідки.
43. Етичні проблеми сучасної науки.
44. Криза ідеалу ціннісно-нейтрального наукового дослідження.
45. Дослідження як форма розвитку наукового знання.
46. Місце і роль методології в системі наукового пізнання.
47. Поняття методу наукового дослідження.
48. Функції методології науки як складової частини наукового дослідження.
49. Поняття методики наукового дослідження.
50. Роль методики в організації прикладного наукового дослідження.
51. Поняття методу пізнання.
52. Філософські та загальнонаукові принципи, підходи і методи наукового пізнання.
53. Субстратний підхід як метод наукового пізнання.
54. Структурний підхід як метод наукового пізнання.
55. Функціональний підхід як метод наукового пізнання.
56. Системний підхід як метод наукового пізнання.
57. Алгоритмічний підхід як метод наукового пізнання.
58. Імовірнісний підхід методи наукового пізнання.
59. Інформаційний підхід як метод наукового пізнання.
60. Аналіз і синтез як загальнонаукові методи пізнання.
61. Абстрагування і конкретизація як загальнонаукові методи пізнання.
62. Дедукція і індукція як загальнонаукові методи пізнання.
63. Аналогія як загальнонауковий метод пізнання.
64. Моделювання як загальнонауковий метод пізнання.
65. Історичний і логічний методи наукового пізнання.
66. Методи емпіричного дослідження: спостереження, вимірювання, порівняння, експеримент.
67. Методи теоретичного дослідження: класифікація, узагальнення і обмеження, формалізація.
68. Система форм пізнання в науковому дослідженні.
69. Поняття наукового факту.
70. Наукова проблема. Вимоги до постановки проблем.
71. Наукова гіпотеза. Вимоги до висування гіпотез.
72. Науковий доказ. Спростування.
73. Наукова теорія. Обґрунтування істинності наукового знання.
74. Наукове дослідження як вид діяльності. Оцінка ступеня наукової розробленості проблеми.
75. Формулювання теми дослідження. Ознаки коректності формулювання теми: семантична коректність, прагматична коректність.
76. Формулювання мети наукового дослідження як прогнозування основних результатів дослідження.
77. Завдання наукового дослідження як формулювання конкретних питань, вирішення яких забезпечує досягнення основного результату дослідження.
78. Поняття об'єкту та предмету наукового дослідження. Їх співвідношення і взаємні переходи.

79. Емпірична і теоретична база дослідження.
80. Логіка і структура наукового дослідження.
81. Поняття та ознаки новизни наукового дослідження.
82. Новизна теоретичних досліджень:
83. Новизна прикладних наукових досліджень.
84. Норми наукової діяльності як історично встановлені стандарти поведінки вченого.
85. Гуманізм як нормативна основа дослідницької діяльності.
86. Функції етики у науковому пізнанні: описова, ціннісно-орієнтаційна, регулятивна, прогностична.
87. Міжнародні стандарти наукової діяльності.
88. Норми наукової етики у контексті академічної культури.
89. Кодекс українського вченого та його особливості.
90. Аналіз порушень норм етики вченого. Плагіат і його різні прояви.

6.5. Оцінювання освітніх досягнень аспірантів за системою ECTS

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного Доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Рекомендовані джерела

Змістовий модуль I Філософія науки

Змістовий модуль III Загальнонаукова методологія

Основна література:

1. [Дзьобань О. П. Філософія науки : підручник / О. П. Дзьобань; ДНУ «Ін-т інформації, безпеки і права Нац. академії прав. наук України». – Київ; Одеса: Фенікс, 2024. – 516 с.](#)
2. Карівець І.В., Кадикало А.М. Сучасна філософія науки: теми і проблеми. – Львів: «Новий світ-2000», 2025. – 141 с.
3. Максюта М.Є. Соколова О.М. Філософія науки: гуманітарно-педагогічний синтез. Монографія. К.: Гельветика, 2023. - 316 с.
4. Наука в контексті філософських знань: монографія / М.Г. Мурашкін. – Дніпро: ДДУВС; Монолит, 2021. – 184 с.
5. Петрушенко В. Філософія і методологія науки. Навч. посібник / В. Петрушенко. Львів, 2022. - 342 с.

Додаткова література:

1. Вернадський В. Про науковий світогляд. Філософія науки. Навчальний посібник. 2-ге вид., виправлене та доповнене у двох частинах. Частина 2. Хрестоматійні матеріали. / Сторожук С.В., Гоян І.М., Данилова Т.В., Матвієнко І.С. - Івано-Франківськ, 2018. С.279-290.
2. Семенюк Е.С. Філософія сучасної науки і техніки : підручник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка. 2023. - 456 с.
3. O. Horban, R. Martych.(2025) Humanitarian Security in Higher Education: Concept and Implementation. *Studia Warmińskie*. № 62. pp. 67-78. <https://doi.org/10.31648/sw.11971>
4. Горбань О., Говоруха, А. (2024). Суб'єктивація простору-часу як світоглядна проблема в контексті провідних філософських доктрин. *Monographie collective. Temporis filia veritas; Consortium scientifico-éducatif international Lucien Febvre, France-Poland, Paris-Warszawa*. - P. 287-292.
5. Горбань О.В., Вінтонів-Бахарєва С.З. (2025). Цифровізація у процесі викладання філософських дисциплін. *Освітологія*. (14). с. 104-115
6. Oleksandr Horban (2022). The problem of the quality of higher education in the context of knowledge management. *Contemporary challenges in education*. – Warsaw - Lviv, 2022. – P. 51-66.
7. Гоян І. М. Філософія науки: навчальний посібник / І. М. Гоян, І. С. Матвієнко, С. В. Сторожук // за редакцією С. Сторожук. – Івано-Франківськ: Симфонія-Форте, 2020. – 408 с.
8. Мелков Ю.О. Людина в постнекласичній науковій картині світу. *Філософія освіти. Philosophy of Education*. 2015. № 17(2). С. 222-234.
9. Петрук Н. К., Гапченко О. В., Левченко А. В. Філософія науки: навч. посіб. Хмельницький : ХНУ, 2018. 271 с.
10. Попович Мирослав. Філософія свободи. Харків : Фоліо, 2018. 528 с.
11. Філософія науки та інноваційного розвитку / Л. Чекаль, С. Сторожук, Т. Горбатюк та ін. Київ–Ніжин, 2015. 952 с.
12. *The Philosophy of Science – A Companion*. Edited by Anouk Baberousse, Denis Bonnay and Mikael Cozic. Oxford University Press, 2018. 768 p.

Змістовий модуль II Наукова етика

Основна література:

1. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. Фонд “Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. політики”; за заг. ред. Т.В.Фінікова, А. Є. Артюхова – К.; Таксон, 2016. – 234 с.
2. Аналітична записка МОН України «До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності» https://mon.gov.ua/npa/do-pitannya-uniknennya-problem-i-pomilok-u-praktikah-zabezpechennya-akademichnoyi-dobrochesnosti?fbclid=IwAR3dJ0PKnGtsIdT8fIPhgogOQOCyvYPNNZmvT-9d3qYeQQmW_xmlYhYjQfI
3. Бердо Р., Расюн В., Величко В. Штучний інтелект та його вплив на етичні аспекти наукових досліджень в українських закладах освіти. Академічні візії, 2023. № 22. URL: <https://academyvision.org/index.php/av/article/view/469>
4. Буйницька О. П., Смірнова В. А. Технології штучного інтелекту в дослідницькій діяльності: огляд та застосування. Неперервна професійна освіта: теорія і практика, 2024. 81 (4). с. 31-46.
5. Кисельов М.М., Гардашук Т.В., Грабовський С.І. та ін. Етика науки: виклики сучасності. Монографія. Ніжин, 2014. 248 с.
6. Кодекс академічної доброчесності Національного агентства із забезпечення якості освіти. Режим доступу: [\[naqa.gov.ua\]](http://naqa.gov.ua)
7. Попович О.С., Кліменкова В.І. Наукова етика і проблеми цілеспрямованого формування здорового дослідницького середовища. Наука та наукознавство, 2022. № 2. С. 3-11. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NNZ_2022_2_3
8. Ратніков, В. С., Теклюк А.І. Етика та раціональність у науковому дослідженні : Навчальний посібник. Вінниця : ВНТУ, 2022. 143 с. Режим доступу: <https://iq.vntu.edu.ua/repository/getfile.php/5005.pdf>
9. Хоружа, Л. Наукова етика й доброчесність в обіймах штучного інтелекту. Педагогічна освіта: Теорія і практика. Психологія. Педагогіка., 2025. (43 (1)), 6–12. <https://doi.org/10.28925/2311-2409.2025.431>
10. Butson R., Spronken-Smith R. AI and its implications for research in higher education: a critical dialogue. Higher Education Research & Development. 2024. Vol. 43 (3). P. 563–577. DOI: <https://doi.org/10.1080/07294360.2023.2280200>

Додаткова література:

11. Етичний кодекс ученого України, 2009. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0002550-09#Text>
12. Кулик О., Овсієнко Л. Академічна доброчесність в умовах глобалізації освіти: виклики та можливості для стійкого розвитку. Актуальні питання у сучасній науці, 2024. С. 850-860.
13. Що потрібно знати про плагіат: посібник з академічної грамотності та етики для «чайників». Ел.ресурс: http://library.kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/biblio/PDF/books_ac-gr.pdf.
14. Хоружа Л.Л. Морально-етичні принципи та норми наукової діяльності. Вища школа, 2015. № 6. С. 9-19.

8. Навчально-методична картка дисципліни

Денна форма навчання

Загальний обсяг – 120 год. З них: аудиторні – 32 год. (лекції – 20 год., семінари – 12 год.). Модульний контроль – 8 год. Самостійна робота – 50 год. Семестровий контроль – 30 год.

Модуль	Змістовний модуль I Філософія науки					Змістовний модуль II Наукова етика		Змістовний модуль III Загальнонаукова методологія		
Кількість балів за модуль	113					64		54		
Теми занять	T1	T2	T3	T4	T5	T1	T2	T1	T2	T3
Бали за відвідування лекцій	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Бали за роботу на семінарі			10	10	10	10	10		10	
Бали за відвідування семінарів			1	1	1	1	1		1	
Бали за самостійну роботу	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота (25 балів)			Модульна контрольна робота (25 балів)		Модульна контрольна робота (25 балів)		Модульна контрольна робота (25 балів)		
Підсумковий контроль	Екзамен (40 балів)									

Заочна форма навчання

Загальний обсяг – 120 год. З них: аудиторні – 16 год. (лекції – 8 год., семінари – 8 год.). Модульний контроль – 0 год. Самостійна робота – 104 год. Семестровий контроль – 0 год.

Модуль	Змістовний модуль I Філософія науки		Змістовний модуль II Наукова етика			Змістовний модуль III Загальнонаукова методологія
Кількість балів за модуль	34		27			17
Теми занять	T1	T2	T1	T2	T3	T1
Бали за відвідування лекцій	1	1	0,5	0,5	-	1
Бали за роботу на семінарі	10	10	5	5	-	10
Бали за відвідування семінарів	1	1	0,5	0,5	-	1
Бали за самостійну роботу	5	5	5	5	5	5
Види поточного контролю	-		-			-
Підсумковий контроль	Екзамен (40 балів)					

до робочої програми навчальної дисципліни
«Філософія і методологія наукової діяльності»

**ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I «ФІЛОСОФІЯ НАУКИ»**

Тема 1. Філософська рефлексія сучасного етапу розвитку науки

План заняття:

I. Обговорення теоретичних питань.

1. Головні характеристики сучасного етапу розвитку науки.
2. Наукові революції як «точки біфуркації» в розвитку знання. Типи наукових революцій.
3. Наука в контексті сучасної цивілізації. Сцієнтизм та антисцієнтизм.
4. Комп'ютеризація науки, її проблеми та наслідки.
5. Криза ідеалу ціннісно-нейтрального наукового дослідження.
6. Наука як складне системне явище, що потребує філософського осмислення

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Проблемна дискусія.

Література з основного списку: [2,7]

Тема 2. Соціально-гуманітарне знання та його специфіка

План заняття:

I. Обговорення теоретичних питань.

1. Типові характеристики соціально-гуманітарного пізнання..
2. Специфіка об'єкту соціально-гуманітарного пізнання..
- 3 Проблема генези соціально-гуманітарного знання та його дисциплінарна структура.
4. Роль філософії в формуванні і розвитку соціально-гуманітарного знання.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Проблемна дискусія.

Література: [5,6,7]

Тема 3. Особливості методології соціально-гуманітарного пізнання

План заняття:

I. Обговорення теоретичних питань.

1. Природа цінностей та їх роль в соціально-гуманітарному пізнанні.
2. Проблема об'єктивності пізнання в соціальних і гуманітарних науках.
3. Поняття особистості в соціальних і гуманітарних науках.

II. Перевірка виконання самостійної роботи .

III. Проблемна дискусія.

Література: [10,11]

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II «ЗАГАЛЬНОНАУКОВА МЕТОДОЛОГІЯ»

Тема 1. Основні структурні компоненти наукового дослідження

План заняття:

I. Обговорення теоретичних питань.

1. Актуальність наукового дослідження.
2. Об'єкт і предмет наукового дослідження.
3. Проблема і тема наукового дослідження.
4. Формулювання мети наукового дослідження.
5. Завдання наукового дослідження.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Проблемна дискусія.

Література: [5,7]

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III «НАУКОВА ЕТИКА»

Семінар 1.

Тема: Норми наукової етики. Кодекс українського вченого та його особливості. Порушення норм етики науки, відповідальність та наслідки вченого. Аналіз кодексів наукової діяльності ученого

План заняття

I. Обговорення теоретичних питань

1. Етичні принципи наукового пізнання Поняття етичної норми у науковій діяльності.
2. Проблема соціальної відповідальності вченого.
3. Етичні засади розв'язання моральних дилем у сфері наукової діяльності.
4. Характеристика основних положень Етичного кодексу українського вченого.
5. Визначення табу у різних сферах наукової діяльності дослідника.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Проблемна дискусія.

Семінар 2.

Тема: Академічна доброчесність як показник якості підготовки дослідника. Упередження порушень дослідником норм наукової етики

План заняття:

I. Обговорення теоретичних питань.

1. Академічна доброчесність: сутність та особливості.
2. Аналіз різновидів порушень дослідником норм наукової етики.
3. Дотримання зобов'язань дослідником щодо академічної чесності. Декларація академічної доброчесності. Використання інструментів ШІ.
4. Характеристика різних типів конфліктів інтересів. Розв'язання конфліктних ситуацій.
5. Способи перевірки матеріалів на плагіат.

II. Перевірка виконання самостійної роботи студентів.

III. Аналіз етичних дилем, пов'язаних з науковою роботою дослідника..

Рекомендована література [1, 2]

*Матриця відповідності програмних компетентностей
та результатів навчання*

ОНП	«Освітні педагогічні науки»
ЗК 1	Здатність розв'язувати комплексні проблеми на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності; реалізація власного аксіологічного та наукового потенціалу.
ЗК 2	Здатність до розуміння сучасної методології освіти; здатність до застосування методів наукового пізнання; проведення науководослідної діяльності; методологічно та технологічно грамотне здійснення наукового дослідження, інтерпретація його результатів; ефективне висвітлення та поширення знань щодо наукових досліджень та інновацій, аналізу міждисциплінарних явищ та процесів.
ЗК 3	Здатність до наукового пошуку; володіння методологією і методами педагогічного експерименту; сформованість особистісно значущих якостей дослідника; визначення мети, завдань, стратегії науково-дослідної діяльності; генерування нових ідей, створення та інтерпретація нових знань відповідно до теми наукового дослідження; розуміння та використання положень нормативноправової бази наукових досліджень та наукової діяльності; здатність працювати у міжнародному контексті; використовувати зарубіжний досвід в реалізації завдань власного дослідження; розробляти проєкти та управляти ними.
СК 2	Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті.
СК 3	Психологічна готовність до наукової діяльності, розвиток наукового мислення; здатність володіти знаннями про закономірності філогенезу та онтогенезу людини на різних вікових етапах, про розвиток психічних процесів людини; до емоційної саморегуляції, розвитку вольових якостей, самоорганізації та самоактуалізації; самоаналізу результатів наукової діяльності; виявлення креативних здібностей самостійно виявляти, ставити та розв'язувати задачі дослідницького характеру; дотримання етичних принципів роботи в системі «людина – людина»; виявлення емпатії, поваги до індивідуальних особливостей інших людей.
СК 4	Здатність проводити моніторинг власних наукових результатів; володіти діагностичним інструментарієм оцінки результатів експериментальної роботи; будувати індивідуальну траєкторію власного розвитку та кожного суб'єкта педагогічної діяльності; оцінювати наукову і практичну цінність завдань, які вирішуються у власному педагогічному дослідженні; здійснювати проєктну діяльність на засадах лідерства.
СК 5	Здатність до суб'єкт-суб'єктної взаємодії, ефективної комунікації, презентації наукових доробків та ідей, володіння науковим стилем викладу матеріалу дослідження; до участі у різних видах наукового спілкування; встановлення продуктивних зв'язків з людьми щодо обміну досвідом (емоційним, соціальним, практичним тощо).
СК 6	Здатність до різних видів історико-педагогічного аналізу (історико-логічний, компаративний, ретроспективний); опрацьовувати джерельну базу дослідження; адаптовувати та застосовувати ідеї видатних педагогів у сучасну педагогічну практику; використовувати цивілізаційних підхід до осмислення історико-педагогічних явищ і процесів.
СК 7	Здатність до диференціації педагогічної діяльності відповідно до специфіки професійних категорій; застосування педагогічних технологій у неперервній педагогічній освіті; упровадження інноваційних процесів у професійну освіту; розробки наукометодичного супроводу професійної підготовки.
СК 8	Здатність до вивчення та модернізації існуючих вихованих систем та технологій, розуміння процесів становлення особистості у процесі виховання і самовиховання; до аналізу соціокультурного середовища, проблем виховання особистості на

	різних вікових етапах; здійснювати ціннісно-смысловий підхід до виховання дітей і молоді.
СК 9	Здатність до розвитку духовного потенціалу особистості у процесі музичної освіти; висвітлення проблем музично-естетичного розвитку молоді; підготовки майбутнього педагога музичного мистецтва; аналізу, оцінювання, інтерпретації музичних творів різних стилів, жанрів і форм; інтегрування видів мистецтва; акумуляції здобутків та екстраполяції досягнень музичного мистецтва для вибудовування нових дослідницьких траєкторій.
СК 10	Здатність до розуміння загальних питань методики навчання української мови та мовознавчих дисциплін, закономірностей, принципів, методів, засобів навчання української мови; володіння мовними жанрами педагогічного спілкування; виконання лінгводидактичного аналізу навчального й наукового текстів.
СК 11	Здатність володіти інформаційно-комунікаційними технологіями та методичними основами їх застосування, застосовувати сучасні електронні інформаційні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та навчальній діяльності; упроваджувати сучасні інформаційно-комунікаційні технології для розв'язування освітньо-наукових завдань, моделювання, моніторингу та опрацювання результатів експерименту.
РН 1	Критично мислити, розумітися в широкому колі філософсько-світоглядних питань, використовувати набутий особистісно-професійний досвід для вирішення наукових та фахових завдань; аналізувати міждисциплінарні явища і процеси; реалізувати власний аксіологічний та науковий потенціал.
РН 2	Застосовувати методи наукового пізнання, проведення науково-дослідної діяльності, розробляти та впроваджувати науково-дослідницькі та інноваційні проекти, здійснювати наукове дослідження й інтерпретувати його результати, ефективного висвітлювати, поширювати знання щодо наукових досліджень.
РН 3	Розуміти та використовувати положення нормативно-правової бази сфери вищої освіти і дотримуватись норм наукової етики під час дослідницької та викладацької діяльності
РН 9	Виявляти і формувати нові ідеї та актуальні наукові проблеми, здійснювати проектування наукової роботи, визначати проблематику, гіпотезу, мету, завдання, об'єкт та предмет дослідження, скласти робочий план теоретичного й експериментального дослідження у галузі освітніх, педагогічних наук.
РН 10	Вибудовувати алгоритм наукового дослідження у галузі освітніх, педагогічних наук, використовувати методологічні принципи наукового дослідження, організувати та проводити педагогічне спостереження і педагогічний експеримент, використовувати теоретичні та емпіричні методи наукового дослідження, визначати порядок проведення дослідження і його етапи.
<i>ОНП</i>	<i>«Дошкільна освіта»</i>
ЗК03.	Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК04.	Здатність розв'язувати комплексні проблеми дошкільної освіти на основі системнонаукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.
РН01.	Мати передові концептуальні та методологічні знання з дошкільної освіти і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.
РН04.	Розуміти загальні принципи та методи педагогічних наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері дошкільної освіти та у викладацькій практиці.
<i>ОНП</i>	<i>«Фізична культура і спорт»</i>
ЗК 1	Здатність розв'язувати комплексні проблеми на основі системного наукового

	світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності; реалізація власного аксіологічного та наукового потенціалу.
ЗК 2	Здатність до розуміння сучасної методології освіти; застосування методів наукового пізнання; проведення науково-дослідної діяльності; розробка та впровадження дослідницьких проєктів; методологічно та технологічно грамотне здійснення наукового дослідження, інтерпретація його результатів; ефективно висвітлення, поширення знань щодо наукових досліджень та інновацій, використання положень нормативно-правової бази сфери вищої освіти та дотримання норм наукової етики під час дослідницької діяльності.
РН 1	Критично мислити, розумітися в широкому колі світоглядних питань; володіти системою знань про психолого-педагогічні закономірності навчання і виховання здобувачів вищої освіти; використовувати набутий особистісно-професійний досвід для вирішення наукових та фахових завдань, аналізу міждисциплінарних явищ та процесів; реалізувати власний аксіологічний та науковий потенціал.
РН 2	Застосовувати методи наукового пізнання, проведення науково-дослідної діяльності, розробляти та впроваджувати науково-дослідницькі та інноваційні проєкти, здійснювати наукове дослідження й інтерпретувати його результати, ефективно висвітлювати, поширювати знання щодо наукових досліджень, дотримуватися норм наукової етики під час дослідницької діяльності.
РН 8	Виявляти та формувати нові ідеї та актуальні наукові проблеми, здійснювати проєктування наукової роботи, визначити проблематику, гіпотезу, мету, завдання, об'єкт та предмет дослідження, скласти робочий план теоретичного та експериментального дослідження у сфері фізичної культури і спорту.
РН 9	Вибудовувати алгоритм наукового дослідження у сфері фізичної культури і спорту, використовувати методологічні принципи наукового дослідження, здійснювати виміри у відповідності до метрологічних вимог, організовувати та проводити педагогічне спостереження і педагогічний експеримент, використовувати теоретичні та емпіричні методи наукового дослідження, визначати порядок проведення дослідження і його етапи.
<i>ОНП</i>	<i>«Образотворче та декоративне мистецтво»</i>
ЗК 1	Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері образотворчого, декоративного мистецтва, реставрації на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.
ЗК 2	Здатність розробляти проєкти та управляти ними.
ЗК 3	Здатність працювати в міжнародному контексті.
ЗК 4	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел
СК 1.	Здатність виконувати наукові дослідження у сфері образотворчого і декоративного мистецтва, реставрації, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у мистецтвознавстві та дотичних до нього міждисциплінарних напрямках і суміжних галузях.
СК 2.	Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру в сфері образотворчого і декоративного мистецтва, реставрації, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.
СК 3.	Здатність здійснювати експертизу, атрибуцію та реставрацію творів мистецтва на наукових засадах.
СК 4.	Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті в галузі культури і мистецтва.

СК 5.	Здатність інтегрувати знання з різних галузей, застосовувати системний підхід та враховувати правові, етичні та інші аспекти під час розв'язання мистецьких задач та проведення досліджень.
СК 6.	Здатність обирати та використовувати оптимальні методи та інструменти наукових досліджень, сучасні цифрові технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та навчальній діяльності.
ПРН 1	Володіти передовими концептуальними та методологічними знаннями у сфері образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації, та на межі галузей знань та спеціальностей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.
ПРН4	Розробляти та досліджувати концептуальні моделі, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у сфері образотворчого та декоративного мистецтва, реставрації та дотичних міждисциплінарних напрямках.
ПРН 8	Вільно презентувати й обговорювати усно і письмово результати досліджень, наукові та прикладні проблеми мистецтвознавства державною та іноземною мовами, відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях.
ПРН 9	Проводити науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти, застосовувати інноваційні форми, засоби та технології, здійснювати наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення освітнього процесу, розробляти і викладати навчальні дисципліни з образотворчого мистецтва і декоративного мистецтва, реставрації та дотичних напрямів.
ПРН10	Формулювати методологічну базу власного наукового дослідження, аналізувати й оцінювати його актуальність і значення для культурно-мистецького життя України, світової культури та мистецтва.
<i>ОНП</i>	<i>«Музичне мистецтво»</i>
ЗК 1	Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері музичного мистецтва на основі системного наукового та загальнокультурного світогляду із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності..
ЗКУ4	Здатність до критичного аналізу, оцінки сучасних наукових суджень, здатність генерувати оригінальні теоретичні конструкції, гіпотези та дослідницькі питання; здатність обирати і застосовувати методи дослідження, що відповідають предмету й завданням дослідження; здатність здійснювати комплексні дослідження, у тому числі міждисциплінарні..
СК5	Здатність до навчання впродовж життя, безперервного саморозвитку та самовдосконалення.
СКУ9	Володіння науковою термінологією, як загальною, так і предметною, методологією наукових досліджень в сучасному музикознавстві; знання сучасної нормативно-правової бази розвитку освіти; теоретична і практична готовність до здійснення науково-дослідної роботи в царині музичного мистецтва та музично-педагогічної діяльності, орієнтованої на якісне перетворення особистості науковця..

ПРН1	Мати передові концептуальні та методологічні знання з музичного мистецтва та на межі предметних областей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.
ПРН3	Застосовувати загальні принципи та методи музикознавчої науки, а також методологію наукових досліджень у власних наукових розвідках у сфері музичного мистецтва та у викладацькій практиці
ПРН4	Аналізувати і прогнозувати основні тенденції руху національної свідомості і культури в контексті загальноцивілізаційного поступу.
ПРН 6	Планувати і виконувати теоретичні дослідження з музичного мистецтва та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів та

	дотриманням норм професійної і академічної етики, критично аналізувати результати власних та інших досліджень у контексті усього комплексу сучасних знань.
ПРН 7	Застосовувати загальні принципи та методи гуманітарних наук, а також сучасні методи та інструменти, цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення для провадження досліджень у сфері музичного мистецтва.
ПРН 9	Розробляти та досліджувати моделі об'єктів і процесів музичного мистецтва, ефективно використовувати їх для отримання нових знань у сфері музичного мистецтва та у дотичних міждисциплінарних напрямках.
ПРНУ 12.	Володіти професійним понятійним апаратом з історії та теорії музики, методологією музикознавчого і культурологічного аналізу різноманітних музичних явищ, жанрів, стилів, творчості композиторів, музичних творів..
ОНП	«Релігієзнавство»
ЗК 1	Здатність розв'язувати комплексні проблеми на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності; реалізація власного аксіологічного та наукового потенціалу.
ЗК 2	Здатність до розуміння сучасної наукової методології; здатність до застосування методів наукового пізнання; проведення науководослідної діяльності; розробляти проекти та управляти ними, здатність працювати у міжнародному контексті; методологічно та технологічно грамотне здійснення наукового дослідження, інтерпретація його результатів; ефективно висвітлення і поширення знань щодо наукових досліджень та інновацій.
ЗК 5	Здатність до реалізації професійної та науково-дослідної діяльності на основі знань про сучасні новації у релігієзнавчій системі знань.
СК 1	Здатність до аналізу інформації з різних джерел, використання бібліотек (традиційних і електронних); професійне володіння основними методами, способами і засобами набуття, зберігання, обробки інформації; ефективного використання мультимедійних технологій, програмного забезпечення для виконання науководослідних завдань у релігієзнавчій галузі.
СК 2	Здатність виявляти та формувати нові ідеї та актуальні наукові проблеми, здійснювати проектування наукової роботи, визначити проблематику, гіпотезу, мету, завдання, дослідження, скласти робочий план теоретичного та експериментального дослідження у релігієзнавчій галузі, подавати в усній і письмовій формах перед фаховою і нефаховою аудиторією результати власної дослідницької діяльності; виявляти, ставити та розв'язувати задачі дослідницького характеру; виконувати оригінальні дослідження, зокрема у міждисциплінарних напрямках, розробляти та управляти інноваційними проектами.
СК 8	Здатність до вивчення та модернізації існуючих дослідницьких методів, систем та технологій дослідження релігійних процесів і явищ; розуміння особливостей соціокультурного середовища та специфіки релігійних процесів; здатність аналізувати конвенціональні норми соціальної і культурної регуляції – національні й станові традиції, домінуючу мораль, світогляд, цінності, володіння високим рівнем релігійної толерантності та культури.
ПРН 1	Критично мислити, розумітися в широкому колі світоглядних питань, використовувати набутий особистісно-професійний досвід для вирішення наукових та фахових завдань; реалізовувати власний аксіологічний і науковий потенціал.
ПРН 2	Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження з релігієзнавства та дотичних міждисциплінарних напрямків з використанням сучасних інструментів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.

ПРН 3.	Глибоко розуміти загальні принципи та методи релігієзнавства, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері релігієзнавства та у викладацькій практиці. Використовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.
ПРН 6	Ініціювати, розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти, які дають можливість переосмислити існуюче та отримати нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати наукові та технологічні проблеми релігієзнавства з врахуванням соціальних, економічних, етичних та правових аспектів..
ПРН 9.	Аналізувати та оцінювати стан і тенденції розвитку релігієзнавства, застосовувати сучасні методології, методи та інструменти для вирішення актуальних проблем у сфері релігієзнавства та у викладацькій практиці.
ПРН 10	Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, емпіричних досліджень і моделювання, наявні літературні дані та інформаційні джерела...

<i>ОНП</i>	<i>«Історія та археологія»</i>
ЗК 1	Здатність розв'язувати комплексні проблеми на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності; реалізація власного аксіологічного та наукового потенціалу.
ЗК 2	Здатність до розуміння сучасної методології історичної науки; здатність до застосування методів наукового пізнання; проведення науково-дослідної діяльності; методологічно та технологічно грамотне здійснення наукового дослідження, інтерпретація його результатів; ефективно висвітлення та поширення знань щодо наукових досліджень та інновацій, аналізу міждисциплінарних явищ та процесів.
ЗК 5	Здатність до аналізу інформації з різних історичних та археологічних джерел, користування бібліотечними фондами (традиційними і електронними); професійне володіння основними методами, способами і засобами набуття, зберігання, обробки інформації; створення презентацій та ефективного використання мультимедійних технологій, програмного забезпечення для виконання науково-дослідницьких завдань.
СК 1	Здатність оперувати науковою термінологією та вибудовувати ієрархію наукових понять за рівнями їх узагальнення; розуміти системність, взаємозв'язок та цілісність історичних явищ і процесів; орієнтуватися у сучасних нормативно-правових документах, тенденціях історичної науки в Україні; аналізувати історичні процеси у ретроспективі; узагальнювати та продукувати інноваційний досвід у власних дослідженнях.
СК 3	Здатність застосовувати сучасні електронні інформаційні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та навчальній діяльності; розуміти гносеологічні основи діяльності; адекватно застосовувати наукові методи для виконання завдань власного дослідження; використовуючи існуючі, модифікувати та створювати методи, технології для виконання завдань дослідження, перевіряти їх ефективність; впроваджувати інформаційнокомунікаційні технології для реалізації наукового задуму дослідження.
СК 10	Здатність до диференціації наукової діяльності відповідно до фаху; виявляти, ставити та розв'язувати задачі дослідницького характеру; ґрунтовно знати філософію історії, в тому числі й сучасні історичні теорії і напрямки, пов'язані з аналізом минулого; володіти сучасним концептуальним апаратом історичної науки..
СК 11	Здатність до неперервної професійної освіти; розробка науковометодологічного та науково-методичного супроводу фахової професійної підготовки

СК 13	Здатність до аналізу особливостей соціокультурного середовища та специфіки соціально-економічних, суспільнополітичних і соціокультурних процесів, що є підґрунтям розвитку культурної компетентності особистості.
СК 14	Здатність до визначення завдань, методів історичного дослідження, використання сучасного наукового апарату, збирання, оцінювання інформації з історії; презентація рішень.
РН 1	Критично мислити, розумітися в широкому колі світоглядних питань, специфіці наукової діяльності вченого-дослідника; володіти системою знань про психолого-педагогічні закономірності навчання і виховання здобувачів вищої освіти; застосовувати принципи історичної науки; формувати дослідницьке поле,

	засноване на сучасній науковій парадигмі у власній науковій діяльності; усвідомлювати загальнолюдські цінності та цінності університетської спільноти.
РН 2	Застосовувати методи наукового пізнання, проведення науково-дослідної діяльності, розробляти та впроваджувати науково-дослідницькі та інноваційні проєкти, здійснювати наукове дослідження й інтерпретувати його результати, ефективного висвітлювати, поширювати знання щодо наукових досліджень, дотримуватися норм наукової етики під час дослідницької діяльності.
РН 8	Здійснювати аналіз процесів в історичній ретроспективі; застосовувати компаративний аналіз щодо вивчення актуальних проблем історичної науки зарубіжному та вітчизняному контекстах; виявляти громадянську ідентичність при узагальненні й інтеграції інноваційного досвіду у власних дослідженнях.
РН 10	Вибудувати алгоритм наукового дослідження у сфері історії, використовувати методологічні принципи історичного дослідження, використовувати теоретичні та емпіричні методи наукового дослідження, визначати порядок проведення дослідження і його етапи, виконувати дослідження з історії та археології та дотичних міждисциплінарних напрямів.
РН 13	Знати методи наукових досліджень та вміти їх використовувати на належному рівні; вміти здійснювати пошук, опрацьовувати, аналізувати та синтезувати отриману інформацію (наукові статті, науково-аналітичні матеріали, бази даних тощо)
РН 14	Використовувати ІКТ-ресурси науковим чином, з використанням стандартів текстового аналізу до електронних, традиційних архівних, розповідних та усних джерел.
РН 15	Використовувати сучасні інструменти інших гуманітарних, природничих наук за необхідності вирішення завдання дослідження.
<i>ОНП</i>	<i>«Філософія»</i>
ЗК1.	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК2.	Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК4	Здатність розробляти проєкти та управляти ними.
ЗК5.	Здатність розв'язувати комплексні проблеми філософії на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.
ЗКУ6	Здатність до наукового пошуку; сформованість особистісно значущих якостей дослідника; визначення мети, завдань, висунення гіпотез, розробка дослідницької стратегії; здатність скласти план дослідження, розв'язання дослідницьких завдань, створення та інтерпретація нових знань відповідно до теми наукового дослідження.
СК1.	Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у філософії та дотичних до неї міждисциплінарних напрямів і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з філософії та суміжних галузей.

СКЗ.	Здатність застосовувати методи філософського і міждисциплінарного дослідження, виявляти їх евристичні можливості та межі, використовувати релевантний дослідницький інструментарій.
СК5.	Здатність аналізувати, систематизувати та узагальнювати результати міждисциплінарних наукових досліджень у сфері філософії, оцінювати сучасний стан і тенденції розвитку філософії.
СК6	Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру в сфері філософії, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.
СКУ8.	Здатність до розуміння сучасної наукової методології; проведення науково-дослідної діяльності пов'язаної з аналізом соціуму й освіти шляхом використання теоретичних та емпіричних методів; методологічно та технологічно грамотне

	здійснення наукового дослідження, інтерпретація його результатів; ефективне висвітлення і поширення знань щодо наукових досліджень та інновацій.
РН1.	Мати передові концептуальні та методологічні знання з філософії і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з філософії, отримання нових знань та здійснення інновацій.
РН2.	Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми філософії державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.
РН3.	Ефективно застосовувати у фаховій діяльності знання основних положень теоретичної і практичної філософії, історії світової та вітчизняної філософської думки, а також основних напрямів та провідних тенденцій у сучасній світовій філософії.
РН4.	Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, прикладних досліджень, наявні літературні дані; аналізувати досліджувану проблему з урахуванням широкого інтелектуального та соціокультурного контекстів.
РН5.	Планувати і виконувати теоретичні дослідження з філософії та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасного інструментарію, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.
РН6.	Глибоко розуміти загальні принципи та методи філософських наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері філософії та у викладацькій практиці.
РН8.	Розробляти та реалізовувати наукові та інноваційні проєкти, які дають можливість створити нове цілісне знання та професійну практику і розв'язувати значущі наукові проблеми філософії з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів.
РНУ11.	Працювати з науковими текстами зі спеціальних літературних джерел та мережі Інтернет, виявляти та формувати нові ідеї та актуальні наукові проблеми, складати план дослідження.
РНУ12.	Здійснювати компаративний аналіз складних явищ і процесів в контексті вітчизняних та зарубіжних наукових розвідок, зокрема в соціальній філософії або філософії освіти.
ОНП	«Філологія»
ЗК 1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до генерування та обґрунтування нових ідей.

ЗК 2	Здатність до пошуку, обробки, систематизації, аналізу та критичної оцінки інформації з різних джерел; критичного мислення; аналізу міждисциплінарних явищ та процесів; розв'язувати комплексні проблеми на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності; реалізації власного аксіологічного та наукового потенціалу.
ЗК 6	Знання сучасних стандартів науково-дослідницької діяльності, усвідомлення та дотримання норм наукової етики та прав інтелектуальної власності.
ЗК 8	Здатність до громадянської та соціальної активності й відповідальності.
ЗК 9	Усвідомлення суспільної ваги моральних, культурних, наукових цінностей і шляхів їх збереження та примноження.
СК 1	Засвоєння й осмислення основних наукових концепцій, історії розвитку та сучасного стану філологічних знань, актуальних теоретичних і практичних

	проблем. Здатність аналізувати філологічні явища з погляду фундаментальних принципів і знань та на основі відповідних загальнонаукових методів.
СК 8	Здатність планувати і здійснювати комплексні наукові дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання, зокрема у міждисциплінарних напрямках; планувати, тактично й стратегічно організовувати професійну та науково-інноваційну діяльність у галузі філології; здійснювати проєктну діяльність на засадах лідерства.
РН 1	Демонструвати знання в галузі гуманітаристики, зокрема філології: глибоке розуміння ролі науки, освіти і культури в розвитку цивілізації; знання філософії та методології науки; застосування філософських ідей і концепцій у власних дослідженнях; знання структури, форм і методів наукового пізнання, їхньої еволюції, методології наукових досліджень.
РН 3	Виявляти знання: особливостей організації і розвитку вітчизняної та і світової науководослідної інфраструктури в галузі філології; правових та етичних норм, які регулюють міжособистісні відносини у професійних колективах; сучасної нормативно-правової бази розвитку у сфері освіти і науки, тенденцій відповідної політики в Україні.
РН 4	Аналізувати явища суспільного життя на основі системного наукового світогляду; пов'язувати конкретні завдання професійної та науково-інноваційної діяльності із загальнофілософськими проблемами; визначати міждисциплінарний характер наукових проблем у філології.
РН 8	Дотримуватись норм наукової етики та прав інтелектуальної власності при здійсненні науково-інноваційної діяльності, зокрема при проведенні власного дослідження, при оцінці інших наукових проєктів і досліджень.
РН 11	Ефективно спілкуватися і взаємодіяти у вітчизняному та світовому науковому просторі для розв'язання професійних завдань у філології і дотичних галузях.
РН 12	Планувати, розробляти й оцінювати дослідницько-інноваційні проєкти, складати пропозиції та запити щодо їх фінансування; організовувати роботу дослідницьких колективів у галузі філології та дотичних.
<i>ОНП</i>	<i>«Економіка»</i>
ЗК 1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 2.	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 4	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
СК 2	Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами.

PH02.	Глибоко розуміти базові (фундаментальні) принципи та методи економічних наук, а також методологію наукових досліджень, створювати нові знання у сфері економіки з метою досягнення економічного та соціального розвитку в умовах глобалізації.
PH03.	Розробляти та досліджувати фундаментальні та прикладні моделі соціально-економічних процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у економіці та дотичних міждисциплінарних напрямках.
PH06.	Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, теоретичні та практичні проблеми економіки державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.
PH09.	Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, емпіричних досліджень і математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані.

PHU10.	Демонструвати готовність і здатність до набуття нових знань і освітніх компетенцій упродовж навчання в аспірантурі, а також до самовдосконалення й самоактуалізації в напрямку «саморозвиток і самоосвіта впродовж усього життя».
ОНП	«Психологія»
ЗК1.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК4.	Здатність розв'язувати комплексні проблеми психології на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.
СК6.	Здатність застосовувати нові технології та інструменти, сучасні цифрові технології, бази даних та інші ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та викладацькій діяльності.
СК7.	Уміння толерувати невизначеність і доводити унікальність власного наукового пошуку в умовах інформаційного / цифрового суспільства.
СКУ9.	Здатність до прогнозування тенденцій розвитку національного та світового інформаційного простору психологічної науки; уміння ідентифікувати загрози та ризики у практичній сфері науки, розвиток міждисциплінарної позиції в психологічному світогляді.
PH1.	Мати передові концептуальні та методологічні знання щодо обраної для дослідження проблеми у сфері психології / на межі предметних галузей, а також дослідницькі уміння, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з психології.
PH2.	Розуміти загальні принципи та методи психології, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері психології та у викладацькій практиці.
PH4.	Планувати і виконувати експериментальні та/або теоретичні дослідження з психології та дотичних міждисциплінарних напрямів із дотриманням норм професійної і академічної етики.
PH6	Критично і системно оцінювати результати власної науково-дослідної роботи і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми, визначати перспективи подальших наукових розвідок.
PH7.	Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проєкти у сфері психології, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та прикладні проблеми психології з урахуванням соціальних, економічних, етичних і правових аспектів.

РН8	Визначати свої професійні можливості та завдання підвищення професійної кваліфікації й професійної мобільності.
РН9.	Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми психології державною та іноземною мовами, готувати результати досліджень у вигляді наукових публікацій.
РНУ11.	Використовувати у професійній діяльності знання основних принципів функціонування сучасного суспільства та його соціальних інститутів, сутності соціальних процесів і особистісних відносин, механізмів формування соціальної структури та ролі особистості в її будові.
<i>ОНП</i>	<i>«Журналістика»</i>
ЗК 1	Здатність розв'язувати комплексні проблеми на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотримання принципів професійної етики та академічної доброчесності; реалізація власного аксіологічного та наукового потенціалу.
ЗК 6	Здатність працювати у міжнародному контексті; здатність до використання зарубіжного досвіду в реалізації завдань власного дослідження.

СК 1	Здатність застосовувати методологічні знання в галузі соціальнокомунікаційної науково-дослідної діяльності на межі предметних галузей; ставити та розв'язувати задачі дослідницького характеру; досягати наукових результатів, які створюють нові знання, зокрема у міждисциплінарних напрямках.
РН 1	Критично мислити, розумітися та демонструвати цілісне наукове знання в галузі соціально-комунікаційної діяльності, використовувати набутий особистісно-професійний досвід для вирішення наукових та фахових завдань; аналізувати міждисциплінарні явища і процеси; реалізувати власний аксіологічний та науковий потенціал.
РН 2	Застосовувати методи наукового пізнання, проводити науково-дослідну діяльність, розробляти та впроваджувати дослідницькі проекти, здійснювати наукове дослідження й інтерпретувати його результати, ефективно висвітлювати, поширювати знання щодо наукових досліджень.
РН 3	Розуміти та використовувати положення нормативно-правової бази сфери вищої освіти та дотримуватись норм наукової етики під час дослідницької та викладацької діяльності, розуміти відповідальності за академічний плагіат і фальсифікацію наукових результатів; дотримуватись критичних позицій у науковій і викладацькій діяльності.
РН 10	Вибудовувати алгоритм наукового дослідження у галузі соціальних комунікацій та дотичних міждисциплінарних напрямів, застосовувати методологічні принципи медіадослідження, використовувати теоретичні та емпіричні методи наукового дослідження, визначати порядок проведення дослідження та його оприлюднення.
<i>ОНП</i>	<i>«Інформаційна безпека держави»</i>
ЗК 4	Здатність до синтезу нових ідей, проведення наукових досліджень та реалізації технічних розробок за професійним спрямуванням на відповідному рівні; працювати у міжнародному контексті; розробляти проекти та управляти ними.
СК 1	Здатність оцінювати фізичні, технологічні, інформаційні, соціологічні, етичні та інші процеси інформаційного і кіберпросторів.
РН 1	Презентувати та обговорювати результати наукових досліджень державною та іноземною мовами.
РН 2	Здійснювати інформаційний пошук; аналізувати потреби, пов'язані з науковими дослідженнями, з розвитком загальних компетентностей фахівців і професіоналів із захисту інформації, інформаційної та/або кібербезпеки.

РН 3	Виявляти і формулювати актуальні наукові проблеми, генерувати та інтегрувати нові ідеї та нові знання у сфері захисту інформації, інформаційної та кібербезпеки, представляти їх в усній та/або письмових формах перед фаховою і нефаховою аудиторією.
РН 4	Забезпечувати неперервність бізнес процесів на базі системи управління інформаційною та/або кібербезпекою, згідно вітчизняних та міжнародних вимог і стандартів; здійснювати професійну діяльність на основі знань сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, вміти застосовувати їх як в побуті, так і в професійній діяльності; проводити або керувати проведенням наукових і науково-технічних досліджень з питань захисту інформації, організації й забезпечення інформаційної та/або кібербезпеки ОІД; обґрунтовувати раціональні шляхи щодо захисту інформації на ОІД та інформації, що циркулює в ІТ системах та мережах; використовувати сучасні техніки для проведення досліджень за напрямом захисту інформації, організації й забезпечення безпеки мережевої інфраструктури об'єктів інформаційної діяльності, а також наукових досліджень вищих рівнів, зокрема дотичних міждисциплінарних напрямів.
ОНП	«Соціальна робота»
ЗК 1.	Здатність розв'язувати комплексні проблеми на основі системного наукового світогляду, загального культурного кругозору та дотриманням принципів

	професійної етики й академічної доброчесності.
СК 4.	Здатність до побудови тлумачно-інтерпретаційних моделей для пояснення соціальних явищ і процесів, переосмислення наявних та створення нових знань та/або професійних практик у сфері соціальної роботи.
СКУ 6	Здатність дотримуватися етики наукового дослідження та деонтологічних принципів соціальної роботи.
РН 1.	Розв'язувати комплексні проблеми на основі системного наукового світогляду, загального кругозору; дотримуватися принципів академічної доброчесності та професійної етики.
РН 6.	Мати передові концептуальні та методологічні знання у сфері соціальної роботи та на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень; критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.
РН 7.	Будувати тлумачно-інтерпретаційні моделі для пояснення соціальних явищ і процесів, переосмислювати наявні та створювати нові знання та/або професійні практики у сфері соціальної роботи.
РНУ 11	Використовувати загальнонаукові та спеціальні методи досліджень, які спрямовані на пізнання досліджуваних явищ та соціальних процесів.